REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
Prețul insertiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov;
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30, etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și insertiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 236. Brașov, Joi 25 Octomvrie (7 Noemvrie) 1907.

Concurența la împăciuire.

(Un răspuns.)

I.

Venim azi să ne împlinim o datorie publicistică, care pe cât e de însemnată, pe atât e de neplăcută pentru noi și credem pentru fie-care Român de bun simț.

Sunt câteva zile de când am publicat scrisoarea unui frate stimat din generația mai tânără, care într'un moment plin de nedumeriri și de îngrijiri, ce le împărtășește cu mulți alții, vine și ne roagă să facem să se audă și cuvântul nostru, ba să dăm și oare-cari lămuriri față cu aparițiunea cea mai nouă a frigurilor de înțelegere și împăciuire cu adversarii noștri — cum le-am mai numit — cari lămuriri să-i poată liniști și să poată risipi îngrijirea ce i-a cuprins.

Nu puțin lucru cer și așteaptă dela noi bunii frați, cari cu drept se neliniștesc văzând prin ce chaos grozav de idei, de vorbe și de fapte, trece în momentele de față cauza sfântă a națiunei noastre. De aceea împlinindu-ne promisiunea și urmând imperativului datoriei noastre, ne vom încerca a le arăta iubiților frați ceea ce este convingerea noastră și ceea-ce credem în chestiunile ce agită așa de mult spiritele.

Deși declară că nu vrea să treacă de bărbat politic, autorul scrisoarei publicată în foaia noastră de Joia trecută, denotă dacă nu alta, de sigur un instinct bun politic când vorbind de încercarea unui conte maghiar kossuthist de-a crea un curent între Români pentru formarea unui partid moderat în sânul lor, se teme, că iarăși să pune în lucrare o tragere pe sfoară. Noi credem că nu putea să fie mai nemerit caracterizată acțiunea ce vrea s'o pregătească acel conte Batthyani cu cunoscutul advocat român din Budapesta, d-l Emil Babeș, care a găsit momentul bine venit de-a ieși cu adutul său, publicând în „Telegraful român" dela 24 Octomvrie a. c., scrisoarea, ce a adresat'o drept răspuns la o scrisoare a contelui maghiar, datată din 2 Octomvrie, adecă 8 zile înainte de redeschiderea dietei, în care resuscită și desvoaltă ideile de înțelegere și împăciuire ce-l preocupă. Domnul Dr. Emil Babeș se vede că nu a dat cu totul uitărei că, dacă astăzi acel conte îl onorează cu încrederea sa într'o chestiune atât de mare și delicată, aceasta o datorește în primul rând numelui său, care a făcut ca fericitul său tată să se bucure de iubirea și stima tuturor Românilor. Nimeni nu se va îndoi că d-l Emil Babeș, poate fi un excelent advocat, rolul însă, ce vrea să il atribue politicianul kossuthist, n'are să-l mulțămească profesiunei sale, nici activității sale politice, ci numelui său și legăturilor ce le are, ca descendent al lui Vincențiu Babeș, cu persoane de înaltă poziție din societatea română.

Așa dar, *suum cuique*. Emil Babeș nu și'a uitat de tot de numele și poziția ce ar trebui s'o aibă în societatea română, și'l vedem în adevăr luând întru câtva în apărare, la începutul scrisoarei sale, pretinsa atitudine dușmănoasă a conducătorilor naționaliști, declarând că „aceasta atitudine nu este decât urmarea politicei de stat agresive, a abondenței nizuințelor de maghiarizare, cari nizuințe lovindu-se de corp viu, e natural să provoace reacțiune puternică, anume resistența naționalităților, la noi ca și pretutindenea, unde se ciocnesc asemenea nizuințe contrare. (Alzația, Poznania, Finlanda, Irlanda, etc.)

Pare că auzim și acum pe tatăl său protestând în conferențele naționale în contra acestei politice agresive de stat și a nizuințelor de maghiarizare ale „domnilor" dela guvern Numai cât tatăl se deosebia în temperament și avea convingeri tari românești, ca unul care a crescut între popor și care cunoștea năcazurile lui, nu ca fiul său, care a crescut și s'a desvoltat în mediul așa numitei societăți alese a adversarilor neamului nostru din capitală.

Mare deosebire! Ea se și manifestă în scrisoarea d-lui Emil Babeș, care, cu toate că vede numai o urmare naturală în aparițiunile ce supără așa de mult pe cei dela putere, se declară în urmă totuși gata să dea mână de ajutor nobilului conte pentru realizarea intențiunei sale de-a „exopera desarmarea naționalităților și pacificarea", și făcându-i niște promisiuni imposibile, „e gata, zice, a contribui cu neînsemnata sa influință la micșorarea urei reciproce (ce fantazie ușuratică!) și la netezirea drumului care duce la înțelegerea atât de necesară." El mai asigură pe d-l conte că între Români sunt foarte mulți, și încă din elita inteligenței, cari doresc mult înțelegerea și vor da concursul lor.

Eată cum d-l E. Babeș își închipuește realizarea în mod practic a acestei înțelegeri: "Din parte maghiară să se arate înclinarea de a se accepta de bază legea de naționalități; atunci noi, *reprezentanții direcției moderate și patriotice* (aici ese la iveală influința stricăcioasă a mediului, în care trăește și cugetă d-l Emil Babeș) cu plăcere ne angajăm la *liniștirea agitațiunilor* (nu spune: ou, ori fără concursul procurorilor?) și *reducerea pluspetițiunilor naționaliste* (naivitatea naivităților!) dacă ele, în urma politicei conciliante de stat, n'ar înceta dela sine".

Trecem peste „conferența" ce o propune „pentru stabilirea ideilor fundamentale" și a unui „modus procedendi", ca peste ceva ce n'are nici cea mică însemnătate, și ne oprim la *punctum saliens* din toată povestirea d-lui Babeș: Ca nu cumva să fie rău înțeles d-l Emil Babeș află de lipsă a accentua sus și tare față cu d-l conte, că „argumentele sale *nu sunt îndreptate în contra învățărei limbei maghiare*, căci aceasta zace în interesul naționalităților, ci numai în contra *forțărei inoportune* și fără scop a acestei învățări, așa cum o contemplează dispozițiunile din legea școlară Apponyi..."

Despre aceasta a crezut de lipsă dl Emil Babeș să asigure pe dl conte înainte de a-i spune, că are deja pregătit „un program detailat" și că „se recomandă și pentru mai departe în atențiunea binevoitoare și mult prețuită a dlui conte."

Nu va nega — credem — nimeni și amicii noștrii tineri vor fi desigur de o părere cu noi că, încât ne privește pe noi Românii și pe naționalități, învățarea limbei maghiare este pentru noi călcâiul lui Achille. Partea cea mai vulnerabilă a organismului nostru național. Multe și nespuse sunt aberațiunile, ce le văzurăm și le vedem că au prins și prind tot mai multă rădăcină, după ce odată prin sucitura politică de acum câțiva ani, care asupra considerațiunilor de tactică, a uitat aproape de totul de trebuințile sufletești, ale poporului nostru în lupta cea mare pentru emanciparea lui națională; a uitat chiar de ținta ideală a aspirațiunilor lui, care singură l'a hrănit în vremile de răstriște, când se lupta pe viață și pe moarte, pentru ca limba lui să trăiască și să dăinuiască neatinsă și neștirbită, pe pământul patriei sale, în toate timpurile. Ceea ce accentuiază dl Babeș în scrisoarea sa către contele independist, nu este numai productul îngrijirei sale pentru reprezentanții „direcției moderate și patriotice", ci din nenorocire formează totodată preocuparea magnaților și deputaților noștri români cari aproape dearândul, ca să îmblânzească furia patrioților neprihăniți, au asigurat aproape de arândul că ei nu înțeleg lupta națională așa ca ea să fie îndreptată în contra învățărei limbei maghiare „din contră doresc să li-se dea ocazie Românilor cât mai mult de a învăța această limbă. Numai una n'o voesc și n'o doresc, adecă vorba lui Emil Babeș, „forțarea inoportună și fără scop a învățărei limbei maghiare."

D-l Emil Babeș se face dar într'adevăr echoul timpului trist ce-l străbatem și, în ce privește promptitudinea cu care se supune postulatului învățărei limbei maghiare, are ca concurenți în adevăr — o spunem cu adevărată mâhnire — aproape întreaga elită a inteligenței noastre.

Tinerii amici, cari ni-au cerut părerea, nu vor ști decât numai din cetit și tradițiune, care a fost direcția, ținta și sufletul luptei noastre naționale în trecut. Vor fi poate și ei de părere astăzi, că nu-i nici o primejdie pentru Români să învețe ungurește că cuiu cu cuiu se scoată afară; și apoi ce să faci și ce începi cu limba ta, dacă în aceasta limbă nu-ți se mai primește nici o simplă chitanță la oficiile publice din țară, — ne cum să faci politică și să diplomatizezi în dietă cu luceafării kossuthismului. Dar sperăm că, în cazul de față totuși ce-i ce ni s'au adresat nu pot fi de această părere. O concidem și din faptul, că cel ce ni s'a adresat, tălmăcind nedumeririle și îngrijirile lor, dă tot odată expresiune temerei, că, chiar și unii dintre deputații naționaliști fac concesii peste concesii, pleacă tot mai grăbiți spre moderare, iar ziarele noastre tac, o tăcere mult semnificativă.

Îi rugăm să fie indulgenți, căci până acuma abia am trecut peste introducere și avem de gând a cerceta puțin mai afund, care este isvorul adevărat al multelor nedumeriri și temeri ce-i frământă.

Relativ la măcelurile dela Pănade, Pecica și Cristian, a început să devină nedumerit publicul român, fiind-că nu s'a făcut până acum în camera ungară nici o interpelație din partea deputaților naționaliști. După casul dela Panade se afirma ca sigur, că cel dintâiu lucru ce-l va face dep. Dr. Maniu, va fi a interpela în dietă îndată după redeschiderea ei. »Tribuna« din Arad apelează la clubul naționalist să nu dea uitării interpelările din chestiune. Trebue să-i dăm dreptate și adaugem că aceste interpelări trebuiau făcute chiar înaintea casului dela Cernova.

Imoralitate politică. In ședința comisiei financiare Polonyi făcuse o restricție caracteristică pentru el. A spus în o ședință precedentă, de clauzulă de Ischl, în pact adevărat — dar a spus'o numai pentru comisie. Ce are să afle toată lumea din afară? Apoi cu toate escepțiile ce le-a făcut, are să voteze proiectele, fiind-că vrea să rămână în partid.

Potociniac, deputatul croat, a cărui caz de indemnitate se va judeca în ședința de azi a comisiei, a refuzat să se înfățișeze înaintea acesteia.

1259 înaintări s'au făcut în corpul judecătorilor și procurorilor, prin decretul dat ieri de către ministeriul de justiție.

Croații la Viena — vor merge Miercuri, pentru a lua înțelegeri împreună cu clubul slavilor meridionali. De aci vor fi delegați Surmin, Zagorac, Tuskan, Pribicevici.

Noul budget al Austriei. Guvernul austriac va prezenta astăzi camerei noul budget. Ministrul de finanțe Koritowsky va însoți budgetul cu un lung exposeu. După noul buget cheltuelile pe anul viitor se urcă la 2134 milioane coroane iar veniturile la 2136 milioane coroane, un excedent deci în sumă rotundă de 2 milioane. Excedentul administrației pe anul trecut se urcă la 84 milioane, cel mai mare escedent administrativ pe care l'a avut vr'odată Austria. Din această sumă 57 milioane vor fi întrebuințate pentru mărirea parcului de vagoane, iar 6 mil. pentru lărgirea rețelei telefonice.

Convenția între Serbia și Austro-Ungaria. Luni s'au început în Viena negocierile pentru încheerea convenției între Serbia și Austro-Ungaria. Tratativele vor dura până la sfârșitul lunei. In cercurile sârbești se desminte știrea, că primul ministru Passici va veni la Budapesta în vederea acestei chestiuni.

Corespondența din Budapesta.

Lengyel Z. statisticiun. — Revizuirea regulamentului împotriva obstrucției naționaliste.

— 4 Octomvrie.

Evenimentul ședinței de azi, în Cameră, era să fie *vorbirea lui Lengyel Z.* Se mândria înaintea tuturora: am să vorbesc o ședință întreagă. Dar nu pentru asta era să fie eveniment vorbirea lui. Pentru alta. După fulminantele articole scrise în ziarul-pilăriță »A Nap«, ne așteptam la o critică aspră, necruțătoare a corupției ce domineazâ cu actualul sistem, un straşnic rechizitor al faptelor neconsecvente ce săvârșește zi de zi majoritatea, cu și fără fruntașii ei. Dar nu ni s'a împlinit așteptarea. Ori cât de sălbatic e leul în pustiuri, în cușcă abia coama de și-o sburleşte. — Lengyel Z. a vorbit cât se poate de mănușat. El își cunoaște bine tovarășii de odinioară. Cunoaște bine și cazul Vaida, care s'a »statuat ca o pildă«. Cunoaște bine armele de convingere și de învingere ale deputaților »naționali-kossuthiști«: provocații prin vătămări și calomnii, pumnul, îmbrânceala, eventual briceagul. Cine intră acum cu păreri opoziționale în parlamentul maghiar, trebue să-și dea bine seama de astea, și să fie hotărît a răbda multe în tăcere.

E caracteristic pentru lumea asta de »csárda« și incidentul ce s'a petrecut în cursul vorbirei lui Lengyel. Ca un apropos, *Benedek S.* strigă: »Aia s'o vedem ce n'o să voteze *ăştia*!« Unul din »ăştia«, Ugron se cătrăneşte rău: »Alege-ți cuvintele!« Dar B.: »Cu domnul n'am nici o treabă«. U.: »Eu însă am. Te prind de ureche de nu taci!« B.: »Ce mojice! Mai bun Săcui sunt eu decât d-ta!«....

Lengyel Z. vorbește foarte liniștit în acest cadru.

S'a ocupat mult cu chestia naționalităților, persiflând politica lui Apponyi ca prea blândă, și propunând rezolvarea chestiei naționalităților pe cale administrativă după rețeta lui Bánffy. Unele părți statistice sunt vrednice a le însemna:

»Sunt în Ungaria 1,064.000 Români gr. cat. și 1.715.000 gr. ort. Sunt de tot 16.984 școale poporale. Din acestea numai 1993 sunt școale de stat, celelalte sunt toate confesionale, din cari ale Românilor 3043. Va să zică numărul școalelor românești este în uriașă majoritate, și chiar în proporție cu cei obligați a cerceta școala este în majoritate uriașă, față de școalele maghiare, așa că în școalele românești nu e prea mare îmbulzeală, ajungând numai 50—60—70 elevi pentru o școală«. Zice mai apoi către deputații români: »Mă plec în fața șovinismului național al d-v. din punctul de vedere al d v. care a susținut cu mari jertfe școalele, însă trebue să recunoașteți, că nu ați știut îngriji de aceste școale în așa chip cum se cere«. Legea lui Apponyi, va plăti bine învățătorii Românilor întărindu-le astfel clasa de mijloc. Asta era și idea fixă a discursului său: naționalitățile tind să-și creeze o puternică clasă de mijloc, chiar în dauna țărănimei.

Acest scop îl va servi și congrua — spune el. Prin ea, mai cu seamă preoții români vor fi ajutați, căci Românii, gr. cat. și gr. ort. *au cu 1/3 mai multe parohii* (fără socotirea filielor, de cari rom. cat. au mai multe!) decât romano-catolicii. Apoi preoții români, cu 100—200 fl. venit vor căpăta întregiri mult mai coosiderabile. Și toate astea, după legea ce se pregătește acum, din fondurile bisericei catolice maghiare!..., exclamă Lengyel.

Să spunem tot ce putem spune despre acest om care în nețărmurita lui ambiție mai face și câte-o faptă bună: a vorbit trei ceasuri. In aceeași ședință, la început, a vorbit croatul Babici Liuba. Ședințele țin acuma până la 3 oare. Tot azi, era să vorbească d-l *C. Brediceanu*, însă fiind cam suferind, ceruse amânare. In proxima ședință va vorbi *Fr. Schiciac* din partea naționalităților. Alții nu sunt anunțați.

*

O faimă interesantă circulă pe aci. Guvernul ține mult la planul *revizuirei regulamentului.* Istețul Wekerle va pune odiul chestiei iarăși asupra lui Kossuth, și se va folosi de apucătura veche: primejdia naționalităților. Notez, între naționalități îi cuprinde acuma și pe Croați! — Deci, îndată ce se va întrema Kossuth va lua în grija lui afacerea, și anume în chipul următor, cam fantastic.

In plină ședință, va rosti discurs complet și la sfârșit va pune mai multe întrebări fățișe naționalităților. De la răspunsul ce va primi, va face dependentă propunerea pentru revizuirea regulamentului. Cam așa.

De altmintrea în ținuta naționaliștilor și Croaților, partidele maghiare văd o *obstrucție nemărturisită.* Iar pressa maghiară prea prea se trudește a scoate la iveală aceasta iluzie, pentru ca să nu fim îndreptățiți a presupune adevărate svonurile de revizuire!

Lucrările comisiunei parlamentare române.

Comisiunea parlamentară aleasă de corpurile legiuitoare române pentru studiarea reformelor alcătuite de guvern în chestia agrară, și-a început lucrările, precum anunțasem, Luni dimineața la oarele 10, în localul ministerului de interne.

Cel dintâiu a luat cuvântul d. președinte al conziliului, Dim. *Sturdza*, care a făcut o expunere a situației grele în care se află țara, în urma evenimentelor de astă primăvară. D-sa a făcut apel la patriotismul tuturor, fără de care nu se poate aduce la îndeplinire opera de reformă. Cuvântarea d-lui președinte al conziliului a fost acoperită cu aplauze.

Din partea opoziției conservatoare a luat cuvântul d-l C. *Dissescu*, senator, care a declarat că va lua parte la lucrările comisiunei, căci în privința aceasta are de îndeplinit un angajament personal. D-sa va căuta să contribue pe cât îi va sta în putință, la desăvârșirea operei de reforme.

A luat apoi cuvântul d-l Ion I. C. *Brătianu*, ministru de interne. D-sa a expus comisiunei economia proiectului de de lege asupra tocmelilor agricole, — cel dintâiu proiect ce va fi studiat de comisie. D-l ministru de interne, a făcut apoi un călduros apel la proprietari, rugându-i să dea dovezi că au înălțimea de vederi și spiritul de abuegațiune, pe cari le cere situația dificilă a țării.

După ce d. Brătianu a dat toate lămuririle asupra proiectului său de tocmeli agricole, președintele conziliului a comunicat comisiunei lista reformelor întocmite de guvern și cari sunt următoarele: *1) Invoielile agricole. 2) Casa rurală. 3) Monopolul cârciumelor la sate. 4) Asociațiunile țărănești. 5) Reorganizarea judecătoriilor de ocoale. 6) Lege contra trusturilor arendășești. 7) Lege pentru arendările la țărani. 8) Lege pentru moștenirile țărănești. 9) Crearea de birouri pentru muncile agricole. 10) Lege pentru despăgubirea devastaților.*

Pe lângă aceste reforme d-l Sturdza a mai anunțat că se vor depune următoarele legi alăturate la reforma țărănească: *1) Revizuirea legilor administrative. 2) Reorganizarea jandarmeriei. 3) O lege pentru pământurile petrolifere.*

De asemenea primul ministru a anunțat un proiect de lege pentru împărțirea în două a ministerului de domenii: industria și comerciul formând un departament și agricultura și domeniile alt departament.

D-l senator Matei *Corbescu* a arătat că proiectul de lege al tocmelilor a fost alcătuit într'un spirit larg, cuprinzând soluții potrivite, pentruca buna înțelegere și armonia să se restabilească între proprietari și țărani. D-sa a stăruit în deosebi asupra necesităței de a se înființa izlazuri comunale.

Comisiunea s'a constituit sub presidența d-lui președinte al conziliului Dimitrie Sturdza. A doua ședință s'a ținut eri, Marți, tot la ministerul de interne, la oarele 9 dimineața.

O statistică elocventă.

Ziarul creștin-social »Deutsche Zeitung« se ocupă în numărul său de eri la loc de frunte cu poziția dominantă ce și-a câștigat'o în Ungaria în timp de patru decenii elementul evreiesc pe toate terenele publice. Este fără păreche în istoria statelor creștine — exclamă amintitul ziar — cum a putut o minoritate atât de disparentă, de 5% locuitori, să-și câștige în decurs de patru decenii o poziție atât de dominantă!

Progresele enorme ale evreilor se pot vedea mai clar din statistica școlară. In anul 1900 poporațiunea romano-catolică a Ungariei număra, după confesiuni, 48·7% (în anul 1906 au cercetat numai 42·9% romano-catolici școalele secundare). greco-catolicii numărau 10·9% (în școală numai 4·3%), greco-orientalii 13.1% (în școală numai 5%) etc. etc. Evreii însă, cari numără *4·9%* a întregei populațiuni din Ungaria, au fost reprezentați în școalele secundare în anul 1906 prin *23%*.

Iată câteva amănunte. In districtul între Dunăre și Tisa numărul școlarilor evrei era de 31·2% față de 7·7% în cele 14 școale confesionale din Ardeal. Sporul elementului evreiesc este înfricoșat îndeoseb în școalele din Budapesta. In Budapesta catolicii formează 60·8% din întreaga poporațiune, iare evreii 23%. Elevii rom. cat. au fost însă numai 41·9%, pe când evreii numărau *41·6%*. In școalele comerciale elevii evrei erau în număr de *50.7%* față de 33% catolici.

La universitate raportul procentual al evreilor e și mai favorabil. La universitate numără 34·4%, la technică 40·7% și la școala veterinară chiar 54·6%. Cu alte cuvinte: Studenții evrei sunt în număr de zece ori mai mare decât procentul locuitorilor evrei din întreaga Ungarie.

In toate școlile secundare din Budapesta au fost înscriși anul trecut 4582 elevi catolici și 4549 evrei. Din cele 205 școli secundare ale Ungariei evreii sunt în preponderanță față de catolici în 54 școli, și în preponderanță față de toate celelalte confesiuni în 27. Intre școalele secundare susținute de confesiuni sunt cinci în care contingentul evreilor întrece cu mult pe cel al elevilor aparținători confesiunei susținătoare de școală. Intre 37 școli comerciale 26 sunt inundate de evrei, representând cel mai mare procent.

Raportul este însă cu totul invers, când e vorba de susținerea școlilor. Pe când din 205 școli secundare, luteranii susțin 25, Calvinii 28, Unitarii 2 etc. evreii susțin numai două, deși în anul 1906 cercetau școlile din întreaga țeară pe lângă 6123 luterani, 9125 calvini și 534 unitari, nu mai puțin decât *14.809 elevi jidani!*

»Deutsche Zeitung« însoțește statistica de mai sus cu următoarele cuvinte de prohodire:

In curând vor fi în Ungaria atâți Jidani diplomați, ca și când evreii ar forma cea mai număroasă confesiune! Atunci intelectualii evrei vor lua în mânile lor destinele Ungariei. Ungaria va înceta de a mai fi un stat creștin. Aceste rezultate le-a știut înregistra politica de maghiarizare forțată de până acum! Detentorii de astăzi ai puterii stau însă foarte de parte de idealul lor, întrupat în statul național unitar; s'au apropiat însă foarte mult de idealul unui stat evreiesc. Nu pe nedrept le dă Maghiarilor profesorul pensionat Alvinczy sfatul ironic: Dacă s'ar dovedi, că rassa maghiară n'ar fi în stare să formeze singură un stat cultural, să facă aceasta sub conducerea evreilor! In casul acesta ar fi însă mai consult dacă Maghiarii ar accepta îndată religiunea jidovească, pentru a se contopi și mai bine.

»Cât de mult a decăzut *Regnum Marianum* de odinioară, încât să fie posibil, a i-se face o astfel de prognoză rușinoasă!«

Cronica din afară.

Meeting socialist la Belgrad. Duminecă a avut loc în Belgrad un mare meeting socialist, la care au participat mai bine de 4000 de persoane. S'a atacat cu vehemență politica economică a guvernului. Oratorul Labozelici a declarat că prin convenția comercială cu Austro-Ungaria, pe care o prepară guvernul, Serbia e prefăcută într'o colonie a monarchiei vecine.

Alegerile din Rusia. Până acum se cunosc rezultatele alegerilor din 415 cercuri. Au fost aleși: 34 membri ai partidului adevăraților ruși, 40 monarchiști, 115 din partidul dreptei, 88 octobriști, 7 constituționali monarchiști ai Balticei, 14 moderați, 24 progresiști, 7 mahomedani, 15 polonezi, 42 cadeți 15 din stânga, 11 socialiști, 3 fără partid.

Guvernul lucrează la proectele ce se vor supune Dumei și la mesagiul de deschidere. Prin mesagiu guvernul va exprima că se vor menține toate instituțiile constituționale și se va arăta că dacă până acum unele din ele au avut de suferit din partea guvernului, aceasta se datorește numai împrejurărilor creiate de dușmanii poporului. Din mesagiu va reeși în mod clar că guvernul se simte stăpân pe situație.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Björnson: — „Regele Sigurd“.

— Trilogie dramatică. —

(Fine).

III.

7. Intoarcerea lui Sigurd acasă, o voia numi a treia parte trilogică.

Sigurd se întoarce acasă și ajunge în țara sa. Regele din Norvegia — încă un Sigurd—presupusul frate al lui Sigurd, eroul nostru, și care ținea domnia,—până a trăit încă, făcu dispozițiunile de precesiune așa, că țara s'a împărțit acum între doi: Intre un fiu al său numit: «*Magnus*» și între un frate al Regelui: «*Harald Gille*». La acest din urmă, pe care eroul nostru Sigurd, îl ținea de un frate al său bastard, apare dară el și îi zice:

«Rege și Principe, cu milă 'ndurare
«M'ați lăsat pe mine ca să aștept mult.
« . . . . »

— Magnus Baford

«Tatăl vostru fuse,—și—a fost și-al meu tată
«Coll Söbjörnson, atuncea fu doară de față
«La Stavanger în domul unde a mea maică
«In fața Treimii astea mi le-a spus [1]).

1) Adecă: Ca Baford e tatăl lui Sigurd.

8. La ce versuri duioasă și pline de cea mai sfântă poesie știe Björnson acum să transpoarte auzul lui Gille, — care sângerat și cuprins de cel mai viu simțământ, stă înaintea fratelui său necunoscut, ce'și spunea originea dela Buford, tatăl lui Gille?!

Sigurd, povestește aventurile sale, ca un Enea, ca un Don-Juan, ca un Ulisse; spune, cum el a fugit pe un încrucișător și a naufragiat la țărmurul Scoției și de acolo a intrat în serviciu la 2 frați pe insula Ovekney, la Harald și Paul, și Harald murind, el a părăsit țara, ca sclavul din curtea lui Lajos—din tragedia lui Edip — ca să nu mai vadă soartea țării în urma dramei sângeroasă — cu Harald. Spune, cum până a ajuns aci, s'a făcut *corăbier* și «crucifer» pe Mare, în societate cu călugări și cavaleri, când:

«Ce clipă mare — aflai atunci vieții mele,
«Acuș, când eu pe mare, acuși, când pe uscat;
«Și totuș fără pace; vai, omul nu poate,
«Să'și ardă cugetarea, cum arzi, tortul și ier'
«Nici Soarele cel sudic, ce mă inferbânta
«Nu a putut să uște aducerea aminte
«De propria mea țară și de-a mele drepturi,
«Sfinte datorință, ce eu le-am trădat.
«Ca un mojic și leneș . . . .
« . . . .
«Apoi cum, o! Doamne, era societatea
«Ce mă 'nprejurară? Da, călugări fost au
«Cari predicau dulce de o fericire
«Aflată dincolo; — ci în lașitate
«Fugiau, când departe, ei zăriau sub palmi
«O mantă — orientală. Cavaleri, ce dulce
«Nainte de luptă, ei se sărutau, —
«E ră, după luptă, pentru prada luată
«In războiu, adese ei se omorau,
«Deci mă întrebasem, oare nu voi servi
«Cu mult mai bine, eu lui D-zeu,
«Când eu, m'aș întoarce, acasă, și-acolo
«Datorințe multe, care mă așteaptă,
«Sfânt, le-aș împlini?»

9. Acestea le rostește Sigurd, în fața lui Harald Gille, cu încredere, în dreptul său la tron.

Harald Gille, o unealtă, o jucărie, în mâna vazalilor săi, nu se poate decide la un răspuns *pro* sau *contra*, — până nu conchiamă pe cei din jurul său—cari conchiemați — fără a aștepta finea sfatului și o hotărâre dreaptă ori ne dreaptă — pe Sigurd, care aștepta răspunsul la pretențiunea sa de coregent, — într'o chilie dealăturea—*îl prind și îi iau armele.* Și apoi desarmat îl aruncă în temniță. Așa făcură ei mai adineaori și cu fratele lui Harald Gille—cu Magnus. Le plăcea un rege mort, și un domnitor păpușă — cum era Gille-Harald!... Și apoi pe Sigurd să îl pună ei de coregent, pe o minte înțeleaptă și pe o inimă de fer? Aceasta ar fi însemnat moartea — și pustiirea lor:

«Dear fi pe tron s'ajungă un om, cum e [Sigurd
«Ba numai colo aproape de tron, dacă ar veni
«Ar fi pentru vecie, ar fi gata cu noi!»

10) Se află un bărbat »*Tjostulf Aaleson*«, care ținând partea lui Sigurd, sfătuește pe regele Harald să-l lase a călători »*incognito*« cu Sigurd la *Drotheim* și acolo să-l aleagă poporul. Regele consimte. Ci, planul lui Aaleson, pățește. Contrarii lui Sigurd îl scot din prinsoare și îl dau sentinelelor spre pază. Sigurd crede că-l pun în libertate. Dar Sigurd, ajuns cu sentinelele peste Fjord, se smulge din paza lor și scapă. Se ascunde pe un țărmure sterp de mare.

11. Și acum o depresiune și o panică pentru vazali. Ei se tem, că Sigurd o să vină deacolo, contra lor cu ajutoare străine și ăst mod resbelul civil va fi gata, deși ei de mult, altcum, l'au evitat și au știut să-l evite prin politica lor! Nici nu s'au înșelat însă în temerea lor.

12) Sigurd, se adăpostește într'o peșteră de stâncă de pe țărmurul sterp al mării — unde a scăpat din mâna dușmanilor săi. Aci a știut poetul Björnson — să creeze cele mai duioase accente, — ce le poate da un suflet melancolic și nefericit, — un suflet exilat, fără patrie și nume. Sigurd, aci din gura peșterei, care-i era azilul si locuința, ca a unui pustnic uitat de lume, știe să verse cele mai ferbinți lacrimi, din inima sa și să plângă

Ororile din Macedonia. Din Constantinopol se anunţă, că omorurile reciproce printre naţionalităţile din Macedonia sporesc. In noaptea de 2 Noemvrie o bandă sârbească a masacrat la Uvance, vilaetul Üsküb, 7 bulgari, printre cari 2 femei.

Schimbarea politicei marocane. — După cum anunţă unele din ziarele spaniole, se atribue mare însemnătate întrevederei dintre regele Eduard, împăratul Germaniei şi regele Alfons. Planul regelui Eduard este ca în înţelegere cu Franţa şi Germania să obţie o înţelegere între cele 4 puteri cu privire la schimbarea politicei marocane.

STIRILE ZILEI.

— 24 Octomvrie v.

Maj. Sa Monarchul a acordat Luni pentru prima oară după boala sa, audienţe particulare. A fost primit în audienţă primul ministru austriac bar. Beck.

Pericolul holerei. Ministrul reg. ung. de interne a înştiinţat pe viceşpanul comitatului Braşov, că zilele aceste va sosi aici inspectorul superior sanitar Hajos Bela, pentru ca împreună cu autorităţile locale să ia măsuri în contra pericolului holerei care bântue în măsură mare în Rusia.

Dela curtea cu juraţi Alaltăieri s'a ţinut în faţa curţii cu juraţi din Braşov, pertractarea procesului pentru încercare de omor intentat contra servitorului Antal Andras, care în 24 Mai a. c a voit să ucidă în Cristian pe fostul său stăpân Daniel şi soţia acestuia. Incercarea de ucidere n'a reuşit, intervenind vecinii. Antal a fost osândit la 4 ani temniţă.

Eri s'a pertractat procesul locuitorului sas din Presmer Lexen pentru încercare de omor. Lexen a fost condamnat la 5 luni temniţă şi 100 cor. amendă în bani.

Cernova. Optsprezece ţărani slovaci stau sub acuză pentru măcelul săvârşit în Cernova. Ei sunt ţinuţi în arest preventiv, şi apelul dat în contra acestei măsuri neobişnuit de aspre, nu se rezolvă încă. In închisoare, Dumineca trecută a făcut slujbă capelanul din Rosenberg, ei însă n'au voit să ia parte la ea. Se constatează, că broşurile şi filele volantă ce s'au împrăştiat prin popor, în acel timp, sunt atât de stângaci redactate, cum numai falşuri pot fi. Dintre cei grav răniţi cinci inşi au fost duşi la clinicele din Pesta. Unul dintre ei, care privise scena de după un gard, şi aci fu lovit în amândouă braţele de câte un glonţ, a spus amănunte interesante ale întâmplării. El zice, că înlăuntrul bisericei lucrările încă nu erau gata. Mai spune că trei sute de bărbaţi s'au adunat la oficiul notarial şi aci au făcut declaraţie solemnă, că sfinţirea nu se va putea face fără voinţa lor. A văzut bine, spune, cum servitorul pretorelui a pleznit între oameni cu zbiciul.

Din Revista Economică. «In lucrarea cea grea de regenerare a neamului nostru, din remăşiţele trecutului nenorocit trebue să ne formăm şi însuşiri sufleteşti nouă. Hotărâre şi dragoste de a munci, simţ de cruţare, înfrânarea patimelor şi a poftelor nesăbuite, ca să putem ajunge un popor neatârnat economiceşte. Câtă vreme vom perzista a crede, că suntem «cu şapte vieţi în peptul de aramă» iar mai departe vom trândăvi... vom cădea în rândul popoarelor cari merg spre subjugare şi peire economică». (Articolul IV. Misiunea băncilor noastre).

Cuvintele acestea nu sunt adresate numai ţăranilor!

Achitare. Din Cernăuţi se anunţă că tribunalul a judecat Luni procesul d nei Taţiana Grigorovici, soţia deputatului român socialist dr. Grigorovici, acuzată de les majestate, pentrucă la ultimile alegeri pentru camera vieneză, ar fi exprimat cuvinte insultătoare la adresa împăratului, spunând că nu are nici un merit la introducerea votului universal. In urma depoziţiei favorabile, a martorilor, d-na Grigorovici a fost achitată. Intre martori se afla şi un copil de 14 ani. Tribunalul a fost prezidat de judecătorul Bălişnu.

Vicişpanul Alba-Iuliei suspendat. Primim o ştire scurtă, care spune de suspendarea comitelui de Alba Iulia, cunoscutul Szász Jozsef, pe care, se zice, românii îl sprijiniseră totdeauna. Aceeaş ştire spune asemenea de suspendarea prim-pretorelui Böjte N. Amândoi pentru păgubirea erarului cu vreo 80.000 cor. prin administrarea abuzivă a licenţelor de vânzare a spirtuoaselor.

Arestarea unui atentator contra ţarului. Poliţia din Petersburg a reuşit să aresteze pe individul, care a pus minele explosibile sub linia ferată dela Zarskoe-Selo, în scopul de a svârli în aer trenul imperial în timpul vreunei călătorii dela Peterhof la Zarskoe-Selo sau Pavlov. Atentatorul se numeşte Rutkowsky şi e nobil din naştere. El a fost arestat în statia Dwinsk în clipa în care expedia o telegramă suspectă în care era probabil vorba de nereuşita atentatului. Rutkowski a fost transportat la Petersburg sub puternică escortă militară. El refuză orice lămuriri.

O veste bună din Bucovina ne aduc ziarele de acolo. E atât mai bună această veste, cu cât ne vorbeşte despre o hotărîre a studeţimei române care s'a cufundat în noroiul patimelor şi desbinărilor politice, ca în nici o ţeară alta. Acuma însă soc. academică »Junimea«, aduce cu unanimitate hotărîrea, de-a redacta un ziar naţional pentru ţerani, netulburat de nici un curent politic. — Numai apoi aşa să fie totdeauna!

»Idolii vorbei«, este titlu unei broşuri de 13 pag. ce ne trimite un ziarist din Strigoniu. In ea se pledează pentru o împăcare şi alianţă cu toate naţionalităţile împotriva ovreilor, cari stăpânesc presa şi viaţa politică corupând moravurile şi făcându-ne trândavi adoratori de vorbe umflate!

Bancnote noi. Cu începere de 1 Maiu 1908 vor fi puse în circulaţie noi bancnote de 20 cor. Vor fi de culoare lila, ca cele de 10 cor. şi vor avea formatul cam tot aşa de mare. Deocamdată se vor imprima în valoare de 30 milione cor.

Şcoală închisă în lipsă de lemne. Invăţătorii şcoalei comunale subvenţionată de stat din O. Becse, au hotărât să sisteze prelegerile, de oarece comuna nu le încălzeşte salele de învăţământ, şi pe de asupra rata din 1 Oct. a lefilor încă nici azi nu li s'a solvit. Toate plângerile lor la inspectorul guvernului sunt zădarnice. Acestuia nici căi pasă. După cum se scrie vreo 35 de învăţători mai vreau să intre asemenea în grevă.

Guvernele naţionale totdeauna sunt generoase: ajută pe cine nu trebue.

Alegerile comitatense din Arva, despre cari aşa de triumfal scriau ziarele maghiare, că s'au sfârşit cu înfrângerea »agitatorilor slovaci«, îşi au epilogul care apoteozează toată istoria. Capelanii catolici Tomanek şi Dornik sunt puşi sub acuză pentru agitaţie la acele aleger!

Şcoala birjarilor din Bucureşti. La 1 Noembrie începe a funcţiona şcoala birjarilor, înfiinţată din iniţiativa dlui prefect al poliţiei capitalei şi a S. P. A. Cursurile se vor preda de mai mulţi profesori şi la ele vor trebui să urmeze toţi conducătorii de birji. Pe viitor nimeni nu va putea fi admis ca conducător de birje, până ce un va poseda un certificat de absolvirea acestei şcoli.

Vinul de Tokai. Să se bucure cei deprinşi a bea Tokai adevărat! Ministerul agriculturei în Ungaria a luat măsuri ca nu cumva să se mai exporte în Austria sau Germania, sub nume de vinuri de Tokai, alte vinuri dulci decât cele din partea locului. »Vin de Tokai« înseamnă origina vinului nu »o calitate«. Deci se va privi ca falşificare, dacă pe un vin, oricât de asemănător cu cel de Tokai, se va pune etichetă »Vin de Tokai«, dacă nu va fi din podgoriile acelea.

Tablouri de Tizian. Pictorul Manuel Wielandt se exprimă astfel asupra celor unsprezece tablauri de Tizian, descoperite de dânsul în reşedinţa regală din München. »Nu e chestia de tablou de atelier, ci de o serie originală de Tizian. Un original al lui Tizian din seria aceasta nu se mai găseşte azi în Mantua şi fără îndoială că nici n'a rămas acolo. Tablourile nu sunt pictate galben pe verde, în relief, în forma modelelor romane, ci reprezintă jumătăţi de figură în mărime naturală, pe fond mai mult închis, întrebuinţându-se toată scara de culori a lui Tizian. Contimporanii lui Tizian le considerau ca cele mai bune dintre câte a creat maestrul. Dacă alţii au judecat altmintrelea, aceasta s'a petrecut fiindcă nu cunoşteau originalele luate în 1627 din Mantua. Lucrarea asupra tablourilor e terminată; ea nu va aduce abia acum dovada autenticităţei lor, căci aceasta e adusă.

Chestiunea autenticităţei nu mai poate fi pusă în discuţie«.

ULTIME STIRI.

Budapesta, 6 Noemvrie. *Camera ungară*, şedinţa de eri. — *Wekerle* a prezentat proiectul de lege pentru înarticularea *convenţiunei internaţionale cu privire la postă.* In puterea acestora ori ce scrisoare pentru ori care parte a străinătăţii va trebui francată cu 25 centime pentru întâiele 20 gr., iar pentru toate următoarele 20 gr. numai 15 centime. Astfel în America poate merge o scrisoare cu 85 centime. Pe răspunsuri vor putea fi întrebuinţate şi mărcile acelei ţări unde e adresat răspunsul. — La indemnitate au vorbit *Roici Milan* (croat) şi *Lissavac Mladen* (sârb radical din coaliţia croată) care sfârşeşte cu declaraţia: »partidul sârbesc naţional-radical totdeauna e gata pentru a încheia învoeli echitabile şi pace cinstită cu Maghiarii, cu Viena însă nici când«. Din partea Croaţilor mai vorbeşte *Perici Magdo.* După pauză ia cuvântul *Fr. Schiciac.* A fost necontenit întrerupt. Spune că guvernul nu ţine seamă de popor, de aceea nu poate avea încrederea noastră. Cu naţionalităţile guvernul nu vrea înţelegere sinceră, altmintrea nu s'ar lăsa condus de minciunile pressei. De ce nu ia la cercetare şi ziarele slovace aşa numite patriotice, cari sunt pline de calomnii şi personalităţi? Pomeneşte abuzurile pretorelui din cercul său.... (Presidentul îi dă avertisment.) Zădărnicesc înfiinţarea băncilor slovace. Au plătit mărturii strâmbe.... (Un nou avertisment presidenţial. Necontenite strigări.) Schiciac cere cuvânt la regulament, presidentul însă nu i-l acordă. Schiciac: vreau să dovedesc ilegalităţile pretorelui, pe care ar trebui suspendat. Administraţia pune amende nedrepte pe ţărani.... *Presidentul îi i-a cuvântul.*

A vorbit apoi croatul *Vrbanici*, până la orele 3½ în cel mai mare neastâmpăr al stângei.

Budapesta, 6 Noemvrie. Deputatul croat Potociniac a motivat în o lungă scrisoare, de ce nu apare în faţa comisiei de imunitate. Deputaţii croaţi sunt datori a da seamă despre atitudinea lor numai dietei croate, care i-a delegat — zice el.

Budapesta. 6 Nov. In comisia pentru cenzurarea socotelilor, *Wekerle* a spus, că atunci când au primit constituirea guvernului au luat obligamentul a privi de chestie de cabinet punerea sub acuză a guvernului Fehérváry, şi, deci, a nu o scormoni. Trebuia să ia obligamentul, din motive politice mai înalte, pentru a evita orice neînţelegere între naţiune şi Monarch.

Budapesta, 6 Nov. Wekerle a declarat că va uza de toate mijloacele pentru a sili forurile austriei de a estrada pe Hlinka. Dacă nu va isbuti, va căuta alte mijloace, pentru a pune capăt agitaţiilor necontrolabile, ce se pornesc din Austria.

Budapesta, 6 Nov. Se afirmă că coaliţia croată ar plănui lungirea discuţiei asupra proiectelor puse la ordinea zilei, aşa fel ca proiectele pactului să nu ajungă la desbatere până după anul nou, ceia ce ar aduce guvernul în mare perplezitate, trebuind a se declara provizoriul pe anul 1908.

Budapesta, 6 Nov. Ziarului „Magyar Hirlap" i se comunică din Belgrad că principele George nu va succede la tron pe regele Petru. După cum se ştie se reproşează regelui Petru că arată multă bunăvoinţă faţă de regicizi în vreme ce ura prinţului George faţă de regicizi nu numai că nu e secretă, dar a devenit chiar publică. Acestei uri se datoreşte şi ultimul incident cu colonelul Danici.

Londra, 6 Noemvrie. Ziarul „Times" află din Teheran că turburările iau proporţii considerabile. Turcomanii au atacat oraşul Astrabad, comiţând mai multe masacre. S'au comis masacre şi în alte oraşe.

Berlin, 6 Noemvrie. Marele duce Vladimir a sosit aici şi va fi primit de împăratul Wilhelm. Marele duce va lua parte la o vânătoare organizată de împărat.

Bibliografie.

Bucolicele şi Georgicele lui Vergiliu traduse de cunoscutul şi apreciatul scriitor şi profesor pensionar M. ***Strajanu.*** Bucuresci I. V. Socecu. Se pot procura prin librăria A. *Mureşianu.* Preţul cor. 2.60 plus 10 fil. porto.

Traducerea e făcută de un bărbat competent, din cuvînt în cuvînt şi e însoţită de analisa tuturor cuvintelor cuprinse în textul latin. Elevii gimnasiali, cari au fost nevoiţi până acuma a utilisa traduceri streine, de sigur se vor bucura de acéstă carte.

„Compassul Românesc" de *N. P. Petrescu* partea I. si II. care conţine şi legea comercială. Se poate procura prin librăria A. Mureşianu, Braşov. Preţul ambelor tomuri 3 cor. plus 20 bani porto.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

Insă el ştie să-şi întărească inima — invocând *»răzbunare«* şi jurând *»răzbunare!«*

13) In urmă se lăţeşte vestea, că Sigurd ar fi perit pe insula îngheţului. Dar după ce Sigurd a păşit în ţară ca răsbunător, omorând pe rege, — au văzut vazalii şi clica dominantă, că el totuşi trăieşte... Pentru regele cel mort, nu era în ţară aşa mare doliu — ea n'a iubit nicidată un spirit tândălos; pe Sigurd încă nu voiau să-l aleagă — el era un spirit prea mare. Protectorul lui Sigurd, *Aaleson*, încă nu mai ţinea cu el şi astfel mulţimea dându-se acum pe partea acestuia, ridicară pe scuturi pe copiii regelui mort — iar mult încercatul Sigurd, văzându-se şi de astă dată părăsit de ursită — din nou a trebuit să fugă...

14) Doi ani mai târziu, Sigurd se arată cu o oaste mică de Norvegieni contra Norvegiei. Acum l'a părăsit însă nu numai norocul, ci şi curagiul şi voinicia năsdravănă. S'a stins în inima sa şi a apus acum ori-ce forţă, ori-ce speranţă, înlocuite fiind cu o suvenire amară, un delir şi c'un pustiu tainic. Tocmai când se pregătia de atac, a trebuit să vadă cu mare durere, că îl părăsesc Danezii. El după o viaţă fără avantaje, îşi cătă fericirea, adecă voia a şi-o afla într'o pace internă în somnul odihnei, în somnul sufletului său osteuit!...

Şi ce ar fi să fie pentru omul înşelat de lume; ce ar fi să fie mai dulce, ca somnul sufletului?! E dulce şi te recrează!

15) După o întâlnire cu maica sa, ce de mult îşi aflase mângăierea inimei în liniştea sfântă din o sfântă mănăstire — îşi fineşte cea din urmă luptă cu viaţa, cu soartea, cu pasiunile efemere şi bizare ale unei lumi neînţelese, — ca o stea ce a apus, ca un spirit, ce a trecut, ca un rol, ce s'a jucat....

Acesta este pe scurt conţinutul măreţei opere a măreţului poet din Norvegia — operă de mare valoare, pentru cei ce ştiu s'o preţuiască! Acesta e conţinutul *»Regelui Sigurd*, care este cea mai măreaţă şi mai clasică lucrare a poetului.

1/IX 1907.

S. P. S.

Dela „Tipografia şi Librăria“
A. MUREŞIANU, Braşov
se pot procura următórele cărţi

(La cărţile aicĭ înşirate este a se mai adauga pe lângă portul postal arătat, încă 25 banĭ pentru recomandaţie.)

Diverse.

Scriitorĭ, cetitorĭ şi criticĭ de N. Rădulescu-Niger 50 b. plus 5 b. porto.

Lira Sionului séu cântarea sěrbătorilor de Aron Boca Velchereanu 50 b. plus 10 b. porto.

Bocete adecă **Cântărĭ la morţĭ**, adunate de *I. Pop-Reteganul.* Preţul 80 banĭ. (+ 10 b. p.)

Cu vêrful penei, scrieri satirico-humoristice de Antoniu Pop 1 Cor. plus 10 b. porto.

Arion séu carte de cântece diverse pentru toţĭ şi pentru tóte de I. Dariu —.50.

„Elemente din Constituţia Patriei séu Drepturile şi datorinţele cetăţeneştĭ“. de *Goldiş* —.40.

Bucătărésa naţională, carte de bucate escelentă şi uşor de înţeles scrisă de *Hinţescu* după bucătăria română, francesă, germână şi maghiară. Preţul 1 cor. 60 banĭ plus 30 banĭ porto.

Umbre şi luminĭ poesii de Em. *Părăianu*, cor. 2·50 (porto 20 b.)

Asupra situaţiunei, articoli şi foişóre de Ionŭ A. Lăpedat. Preţ. 40 b. pl. 10 b. porto)

Influinţa francesă în România de A. Xenopol profesor la universitatea din Iaşĭ. Cu 50 b. + 5 b. porto.

Teoria dramei cu un tractat introductiv despre frumos şi artă de prof. Dr. Iosif *Blaga*. Preţul coróne 3.60 (plus 30 b. porto.)

„Despre cel dintâiu ajutor la vătămărĭ ale ochilor“ de Dr. *Ioan Popp*, medic colonel i. şi r. Acéstă broşură conţine pe 36 paginĭ sfaturile cele mai bune, cum sě se procedă şi ce měsurĭ grabnice sě se ia în casurile de vătămărĭ ale ochilor, o cărticică, care n'ar trebui sě lipséscă din nicĭ o familie.

Cântul în şcóla poporală de *Iuli Pop*, învěţător în Năsěud. Teoriă, praxă şi cântărĭ. Este o scriere întocmită pentru cei ce propun cântările. Preţul 60 b. (cu posta 66 b.)

Manual catechetic pentru primii ani şcolasticĭ, ca îndreptar pentru catecheţĭ, învěţătorĭ şi părinţĭ, prelucrat de *Basiliu Raţiu*, profesor la seminariul din Blaşiu. Preţul 80 b. (cu posta 90 b.)

A mai apărut tot din péna medicului coloel Dr. Popp instructiva broşură **„Combaterea Malariei“** şi va apare în curênd în broşură şi tractatul forte interesant şi folositor *„Despre lutun“*, o schiţă istorică-igienică.

Broşurile de mai sus se pot procura dela tipografia şi librăria A. Mureşianu cu 40 b. exemplarul cu porto cu tot pentru intern şi cu 50 b. exemplarul pentru România.

Amintirĭ din Grecia de Teodor *Bulc*; preţul cor. 1.20 (plus 10 b. porto).

Schiţe din Italia de Teodor *Bulc*. preţul 2 cor. (+ 20 b. porto).

Oral general pentru şcóla română cu 6 clase şi cu un singur învěţător de Georgiu Magyar. Preţul 80 b. (+ 10 b. p.

Pomul de Crăciun. Icónă familiară într'un act. Localizată din nemţeşte de *Moşul.* — Tipografia A. Mureşan Pag. 45 Preţul 40 bani.

„Novele“ de Vasilie Ranta *Buticescu.* Broşura are 286 paginĭ şi conţine istoriόre frumóse scris, într'un limbagiu plăcut. Preţul ei e 1 cor. 60 banĭ plus 20 banĭ porto.

Poesii de Vasile Ranta Buticescu. Ediţiunea „Amicului Familiei“. Preţul 1 cor. 20 b. plus 10 b. porto.

Versurĭ de dor, adunate din poeţii românĭ de *A.* Preţul 50 banĭ (+ 5 b. porto.).

Cartea ilustrată pentru copii şi copile de George *Simu.* Acéstă broşură conţine poesii istoriόre şi morale spre escitarea gustului de cetit la copii. Preţul 50 banĭ + 56 b. porto.)

Dinu Millan roman. Nenuica sfânt, de Const. Mille. Preţul 2 cor. plus 10 banĭ porto.

Feciorul Popei. Facerea Joiţei. O dragoste a veacului. Rochia Catiţei. Amedeo Madini. Din viaţa tristă După natură. Bacalaureatul, de Const. Mille. Preţul 2 cor. plus 10 b. porto.

„Pe pragul mormêntului,“ de preotul *G. Simu*, conţine versurĭ funebrale pentru popor şi pentru inteligenţĭ. Pr. 50 banĭ (+ 6 b. porto).

Juvenilia, prosă şi versurĭ, de Sextil Puscariu. Preţul cor. 1.60, pl. 20 b. porto.

Plecarea şi sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Braşov.

Valabil din 1 Oct. st. n. 1907 şi până în 1 Maiu st. n. 1908.

Plecarea trenurilor din Braşov.

Dela Braşov la Budapesta:

I. Trenul mixt la óra 5·31 min. dimin.
II. Tr. accel. (peste Cluşiu) la ó. 2·45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la óra 8·06 min. séra.
IV. Tr. accel. p. Arad la órele 10·26 m. séra.

Dela Braşov la Bucurescĭ:

I. Trenul de persóne la óra 3·20 m. dim.
II. Tren accel. la órele 4·59 m. dim. (Cl. I.)
III. Trenul mixt la órele 11·35 m. a. m.
IV. Trenul accel. la óra 2·19 min. p. m. (ce vine pe la Cluşiu).
V. Tren mixt la órele 6·50 séra.*
*) (care circulă numai la Predeal).

Dela Braşov la Kezdi-Oşorheiu-Bereczk şi Ciuc-Ghimes:

I. Trenul de pers. la óra 5.15 min. dim.*
II. Trenul mixt la óra 8·41 min. a. m.*
III. Trenul de per. la óra 3·05 m. p. m. (are legătură cu Ciuc-Szereda).
IV. Tren de pers. la órele 7·00 m. séra.*
(* au legătură numai la Szepszi-Szt.-György).

Dela Braşov la Zêrnescĭ (gara Bartolomeiu)

I. Trenul mixt la óra 9·02 min a. m.
II. Trenul mixt la óra 3·14 min. p. m.
III. Tren mixt la óra 9·47 séra.

Sosirea trenurilor în Braşov:

Dela Budapesta la Braşov:

I. Tren acc. p. Arad la órele 4·52 m. dim.
II. Trenul de persóne la óra 7·51 dim.
III. Tr. accel. peste Cluşiŭ la ó. 2·09 m. p. m.
IV. Trenul mixt la óra 9·28 min. séra.

Dela Bucurescĭ la Braşov:

I. Tren. de pers. la óra 7·28 min. dim.
II. Trenul accel. la óra 2.18 min. p. m. (Are legătură cu Sibiiu şi Cluj).
III. Trenul pers., la óra 4·55 m. p. m.
IV. Trenul mixt. la óra 9·18 min. séra.
V. Tr. accel. la órele 10·14 m. séra. (Cl. I.)

Dela Bereczk-Kezdi-Oşorheiu şi Ciuc-Ghimes la Braşov:

I. Trenul de persóne la óra 8.16 m. dim.* (are legătură cu Ciuc-Sereda).
II. Trenul de pers. la óra 1·59 m. p. m.*
III. Trenul mixt, la óra 6·33 m. séra.*)
IV. Tren mixt, la órele 10·08 m. séra. (* au legătură cu Ciuc-Gyimes).

Dela Zêrnescĭ la Braşov (gar. Bartolomeiu.)

I. Trenul mixt la óra 7·12 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 1·17 min. p. m.
III. Tren mixt la óra 7·34 séra.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numěrul à **10 fil.** se vinde la zaraful **Dumitru Pop**, la tutungeria, de pe parcul Rudolf şi la **Eremias Nepoţii.**

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.